

Podstawowe dane osobowe recenzenta
prof. Krystyna Hussar-Moczulska
Dziedzina, sztuki muzyczne
dyscyplina, instrumentalistyka

Łódź 25 stycznia 2018 r.

Zleceniodawca recenzji

Rada Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, pismem z dnia 26 października 2017 r. informującym o powołaniu mnie na recenzenta.

Dotyczy

Uchwał Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi podjętych na posiedzeniu dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie:

- wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dla mgr Piotra Cłapińskiego i wyznaczeniu promotora
- wyznaczenia recenzentów

Do dostarczonego mi pisma od Przewodniczącej Rady, Dziekan prof. dr hab. Ireny Wiselki z dnia 26 października 2017 r. dołączone zostały:

- Uchwała nr 17/II/2012/2013 o wszczęciu przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dla mgr Piotra Cłapińskiego na temat: „Kolorystyka jako konstytutywny element kształtujący interpretację dzieła muzycznego na przykładzie wybranych utworów Francisa Poulenca” i wyznaczeniu promotora w osobie prof. dr hab. Cezarego Saneckiego
- Uchwała nr 18/II/2012/2013 o wyznaczeniu mojej osoby recenzentem przewodu doktorskiego mgr. Piotra Cłapińskiego
- Uchwała nr 19/II/2012/2013 w o wyznaczeniu prof. dr hab. Anny Prabuckiej-Firlej recenzentem w przewodzie doktorskim mgr. Piotra Cłapińskiego

Dostarczone mi dokumenty informują o przebiegu posiedzenia i okoliczności podjęcia uchwał.

Podczas podejmowania każdej z uchwał liczba uprawnionych do głosowania członków Rady wynosiła 13 osób. Na posiedzeniu obecnych było 11 osób. Oddano 11 głosów ważnych: 11 głosów za, głosów przeciwnych oraz wstrzymujących się nie było. Quorum głosujących w

chwili podejmowania uchwał zostało zachowane. Stwierdzam, że przyjęcie tematu pracy doktorskiej, jej koncepcji oraz wszczęcie przewodu doktorskiego, wyznaczenie promotora i recenzentów jest prawomocne.

Podstawowe dane o Kandydacie

Mgr Piotr Cłapiński urodził się 17 maja 1986 r. w Łęczycy. W 2005 r. ukończył XXXV LO im. Stefana Batorego w Łodzi, oraz PSM II st. im. Stanisława Moniuszki w Łodzi w klasie Iwony Jakubowskiej. W latach 2005 - 2010 studiował w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi w klasie fortepianu ad. Tomasza Bartosza i otrzymał dyplom z wyróżnieniem. Uzyskał również dodatkowe kwalifikacje w zakresie kameralistyki z oceną bardzo dobry+ (24 pkt) w kl. kameralnej prof. dr hab. Krystyny Hussar-Moczulskiej. Zaraz po ukończeniu studiów magisterskich rozpoczął studia doktoranckie w klasie fortepianu prof. dr hab. Cezarego Saneckiego, a równocześnie został zatrudniony na stanowisku akompaniatora w klasie trąbki prof. Igora Cecocho i na Wydziale Wokalno-Aktorskim. Od 2010 r. podjął pracę pedagogiczną w PSM I st. im. Karola Szymanowskiego w Kole jako nauczyciel gry na fortepianie i akompaniator. Od 2012 roku otrzymał stanowisko wykładowcy na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi.

Mgr Piotr Cłapiński może poszczycić się sukcesami pianistycznymi:

2007 r. - dyplom uczestnictwa w II Konkursie Chopinowskim im. Miłosza Magina w Łodzi;

2008 r. - II nagroda w kategorii solistycznej na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. Pietro Argento w Gioia del Colle (Włochy) oraz III nagroda w kat. duet fortepianowy z Radosławem Stefańskim

2009 r. - II nagroda w kategorii solistycznej na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym - Un Ricetto in Musica w Candelo (Włochy) oraz IV nagroda w kat. duet fortepianowy z bratem Pawłem Cłapińskim;

2009 r. - dwie II nagrody w kat. solistycznej i w duecie fortepianowym na IX Europejskim Konkursie im. F. Mendelssohna w Taurisano (Włochy).

W latach 2008 i 2009 Piotr Cłapiński otrzymał dwukrotnie Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz w 2009 r. Stypendium Naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego, a w 2010 r. - Stypendium Artystyczne Marszałka Województwa Łódzkiego.

Pianista uczestniczył również jako akompaniator w wielu ogólnopolskich, makroregionalnych, oraz międzywojewódzkich konkursach i przesłuchaniach uczniów i studentów otrzymując niejednokrotnie dyplomy za wyróżniający się akompaniament m.in.: brał udział w VI Ogólnopolskim Festiwalu Trębaczy w Kaliszu; w XVIII Śląskim Konkursie Instrumentów Dętych w Dąbrowie Górniczej; II Włocławskich Spotkaniach Skrzypcowych; III Międzywojewódzkim Konkursie na Wykonanie Miniatury Polskiej w Kutnie; w Ogólnopolskich

Przesłuchaniach Instrumentów Dętych Blaszanych w Warszawie; w XIX Poznańskim Konkursie Instrumentów Dętych Blaszanych.

W repertuarze kandydata zanotowanym do 2012 r. większą część prezentowanych publicznie dzieł stanowią utwory kompozytorów XX wieku, oprócz utworów z wcześniejszych okresów historycznych jak: F. Chopina *Scherzo h-moll* op. 20; *Sonata b-moll* op.35; *Ballada F-dur* op.38; *Scherzo cis-moll* op. 39; J. Brahmsa z op.79 *Rapsodia h-moll* i *Rapsodia g-moll*; *Sonata f-moll* op. 120 nr 1 na klarnet i fort.; Antonina Dworzaka cykl pieśni *Cigànské melodie* op.55; Jean Baptiste'a Arbana *Karnawał Wenecki* na trąbkę. Warto wymienić różnorodne pozycje dwudziestowieczne: Miłosz Magin *5 Preludiów*; Karol Szymanowski *Mazurki* op.50; *Wariacje b-moll* op.3; Witold Lutosławski *Wariacje na temat Paganiniego* na 2 fortepiany, William Elden Bolcom *Recuerdos, 3 Traditional Latin-American Dances* na 2 fortepiany; Francis Poulenc *Elegie pour deux pianos* oraz *Capriccio* z „*Le Bal Masque*”; a także *3 Poemmes de Louise Lalanne* na sopran; Malkolm Arnold *Sonata na klarnet i fortepian*; Villy Brandt *Konzerstück f moll* i *Konzerstück Es-dur* na trąbkę; Jean Michel Damase *Sonata na flet i fort.*; George Enescu *Légende* na trąbkę i fort; Jean Francaix *Sonatina na trąbkę i fort.*; Frigyes Hidas *Koncert D-dur* na obój; a także m.in. koncerty na trąbkę Oskara Böhme'a, Siergieja Wasilenko.

Mgr Piotr Cłapiński dopełniał swoje doświadczenia pedagogiczne biorąc udział w warsztatach: „Jak polubić fortepian i ćwicząc bawić się” prowadzonych przez mgr Barbarę Maskowicz- Dotkę w PSM I st. w Kole; „Technika Aleksandra a problemy z kręgosłupem w grze na instrumencie” zorganizowanych przez CENSA w Warszawie; a także „Warsztat wykonawczy oraz zasady i technika gry na instrumentach dętych blaszanych” prowadzonych przez prof. Romana Grynia w Poznaniu.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Piotra Cłapińskiego „Kolorystyka jako konstytutywny element kształtujący interpretację dzieła muzycznego na przykładzie wybranych utworów Francisa Poulenca” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na CD oraz z opisu dzieła. Oba elementy są ze sobą spójne i stanowią całość, którą oceniam bardzo wysoko. Zainteresowanie Kandydata muzyką XX wieku i twórczością Francisa Poulenca ze szczególnym ukierunkowaniem na literaturę dotyczącą instrumentów dętych znalazło swój wyraz w podjętej problematyce pracy doktorskiej i w właściwym doborze badanego repertuaru. Dzieło artystyczne to wykonanie i zarejestrowanie następujących utworów Francisa Poulenca: Trio na obój, fagot i fortepian; oraz jedyne w twórczości F. Poulenca trzy sonaty z fortepianem na ulubione przez kompozytora instrumenty dęte drewniane: *Sonata na klarnet i fortepian*; *Sonata na flet i fortepian*; *Sonata na obój i fortepian*. Pianista prezentuje te pozycje ze świetnymi instrumentalistami Dorotą Cegielską – fagot; Agatą Piotrowską-Bartoszek – obój; Olgą Leonkiewicz – flet i Robertem Stefańskim – klarnet. Nagranie stwarza bardzo pozytywne wrażenie. Imponująca jest precyzja wykonawcza

instrumentalistów, właściwe odczytanie intencji kompozytora z charakterystycznymi szybkimi zmianami nastroju, dynamiki, artykulacji. Bardzo dobre kameralne partnerstwo. Na specjalną uwagę zasługuje wielka wrażliwość pianisty na barwę poszczególnych instrumentów i umiejętność stosownego kształtowania własnego dźwięku adekwatnie do sytuacji. Szczególnie wyraźnie słyszy się to już w Trio w I cz., gdy po fragmencie fagotowym zaczyna grać melodię obój. Inaczej brzmi partia fortepianu w sonacie klarinetowej, inaczej towarzysząc fletowi, a wszystko przy zastosowaniu wyrazistych kontrastów dynamicznych i bardzo zróżnicowanej artykulacji.

Bardzo pozytywne wrażenie stwarza wyrazista realizacja wieloplanowości partii fortepianu często stosowana przez F.Poulenca we fragmentach cantilenowych j.n.p.: w II cz. Trio, w I cz. *Sonaty na klarnet* (od taktu 78) oraz w II cz., a także w *Sonacie na obój i fortepian*. Szczególnie imponująca jest kreacja *Sonaty na obój i fortepian* w wykonaniu p. Agaty Piotrowskiej-Bartoszek i Piotra Cłapińskiego: idealne zgranie, precyzja techniczna, piękne wspólne wykończenie fraz od pierwszych taktów *Elegie*, wyrazista wieloplanowość w partii fortepianu, świetna realizacja *Scherzo i Deploration*.

Do dzieła artystycznego załączona została praca badawcza stanowiąca opis tego dzieła. Sądzę, że jest cenną pozycją uzupełniającą niedostatek badań dotyczących twórczości Francisa Poulenca w fachowej literaturze polskiej. Z obowiązku pełnionej funkcji recenzenta, zwrócę tylko uwagę na usterki językowe znalezione w opisie dzieła: mało czytelne stylistycznie sformułowanie zdania na str. 19 („ Dla określenia kolorystycznego słyszanego utworu..”) i drobny błąd typograficzny na str. 72, gdzie przestawiony jest szyk wyrazów („ na ani chwilę”). Praca skonstruowana jest poprawnie pod względem metodologicznym. Składa się z czterech rozdziałów, zakończenia, streszczenia w języku angielskim oraz bibliografii, chociaż zazwyczaj przyjęte jest, że angielskie streszczenie opisu traktujemy jako informację dodatkową po bibliografii będącej niezbędną częścią pracy badawczej. Cztery rozdziały opisu dzieła z zakończeniem tworzą logiczny układ. W rozdziale pierwszym; *Wprowadzenie* autor nakreśla obszar swoich zainteresowań kolorystyką i stan badań nad indywidualnym fenomenem artystycznym Francisa Poulenca. Informuje o metodyce i rozplanowaniu pracy. Drugi rozdział: *Sylwetka Francisa Poulenca na tle epoki* zawiera zarys historii muzyki XX wieku z uwzględnieniem jej różnorodnych nurtów oraz przybliży czytelnikowi postać samego kompozytora, jego życie, twórczość, wpływ zjawisk epoki i środowiska na kształtowanie się osobowości twórcy, jego skłonności i upodobań. W rozdziale trzecim; *Kolorystyka w muzyce* autor bada definicję i zakres semantyczny pojęcia kolorystyki, rolę kolorystyki w muzyce w zarysie historycznym, omawia sposób kształtowania dźwięku na różnych instrumentach.

Rozdział czwarty jest najważniejszą częścią pracy, to sześćdziesięciostronicowa (całość liczy 100 str.) *Analiza formalno-strukturalna wybranych utworów z uwzględnieniem jakości barwowych i*

ekspresyjnych. Każdy wykonany i zarejestrowany utwór autor wnikliwie i bardzo szczegółowo analizuje w aspekcie badanego zagadnienia. i formułuje zalecenia dotyczące właściwego wykonawstwa zgodnego z intencją kompozytora. Analiza udokumentowana jest - bardzo dokładnie opisanymi - 60-cioma przykładami nutowymi. W zakończeniu Doktorant zamieścił najważniejsze wnioski, podkreślając, że wiedza o historycznym rozwoju kolorystyki, znajomość formy i zależności między poszczególnymi instrumentami pozwala: „ najpełniej uchwycić indywidualne cechy muzyki Francisa Poulenca.”

Konkluzja

Praca doktorska mgr Piotra Cłapińskiego jest pracą oryginalną, twórczą i posiada edukacyjny charakter. Wnosi interesujący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny artystycznej. Poziom muzyczno-artystyczny Kandydata jest w pełni satysfakcjonujący. W opisie dzieła Doktorant wykazał się dużą ogólną wiedzą teoretyczną i merytoryczną. Mgr Piotr Cłapiński rozwiązał założone zagadnienie artystyczne bardzo dobrze i spełnił wymagania określone w art.13 ust 1 Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Krystyna Hussar-Moczulska